

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ В ПАРАДИГМІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ТА США

ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE SOCIAL PROTECTION OF CHILDREN IN UKRAINE IN THE PARADIGM OF EURO-ATLANTIC INTEGRATION: THE EXPERIENCE OF GERMANY AND THE USA

Тимошенко В.Г., здобувач
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Запорізький національний університет

У статті проаналізовано зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання соціального захисту дітей, визначено вектори його запозичення для України. Євроінтеграційний напрям розвитку нашої держави, партнерські відносини з іншими країнами зумовлюють необхідність узгодження, приведення до стандартів, запозичення позитивних напрацювань країн євроатлантичного регіону. Таке запозичення має ґрунтуватись на наявних позитивних результатах регулювання відповідних суспільних відносин, поєднаних із збереженням національної ідентичності. Метою дослідження є аналіз адміністративно-правового регулювання соціального захисту дітей та вектори його запозичення для України. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у зв'язку зі здійсненням адміністративно-правового регулювання соціального захисту дітей в Україні в парадигмі євроатлантичної інтеграції: досвід Німеччини та США. Методи дослідження: загальнонаукові методи (логічний, системний аналіз), спеціальні методи (документальний аналіз, порівняльно-правовий). У процесі дослідження встановлено схожі елементи адміністративно-правового регулювання, елементи, що відрізняються і ті елементи, які можливо запозичити для удосконалення вітчизняної моделі.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, соціальний захист, дитина, євроатлантична інтеграція, запозичення досвіду.

The article analyzes the foreign experience of administrative and legal regulation of social protection of children, and identifies the vectors of its adoption for Ukraine. The European integration direction of our state's development, partnership relations with other countries necessitate coordination, bringing to standards, and borrowing the positive developments of the countries of the Euro-Atlantic region. Such borrowing should be based on the existing positive results of the regulation of relevant social relations combined with the preservation of national identity. The purpose of the research is to analyze the administrative and legal regulation of social protection of children and the vectors of its borrowing for Ukraine. The object of the research is social relations that arise in connection with the implementation of administrative and legal regulation of social protection of children in the USA, Germany and Ukraine. The subject of the study is the administrative and legal regulation of social protection of children in Ukraine in the paradigm of Euro-Atlantic integration: the experience of Germany and the USA. s. Research methods: general scientific methods (logical, systematic analysis), special methods (documentary analysis, comparative legal). In the process of research, similar elements of administrative and legal regulation, elements that differ and those elements that can be borrowed to improve the domestic model have been established.

Key words: administrative and legal regulation, social protection, child, Euro-Atlantic integration, borrowing of experience.

Дослідження успішного зарубіжного досвіду є актуальним питанням в контексті розвитку вітчизняного адміністративно-правового регулювання соціального захисту дітей. Таке запозичення має ґрунтуватись на наявних позитивних результатах регулювання відповідних суспільних відносин, поєднаних із збереженням національної ідентичності. Сьогодні виклики, які має перед собою наша держава, зумовлюють пошук шляхів якісного вдосконалення усіх сфер суспільного життя, соціальний захист дітей, його адміністративно-правове регулювання, не є виключенням.

Загальними питаннями адміністративно-правового регулювання різних сфер суспільного життя, вивченням зарубіжного досвіду займалися такі вчені та науковці, як: В. Авер'янов, О. Бандурка, М. Бевзенко, Ю. Битяк, В. Біла, О. Виноградова, Т. Губанова, О. Губанов, П. Діхтієвський, О. Дрозд, Т. Коломєць, В. Колпаков, А. Комзюк, Г. Лопушняк, Р. Мельник, Д. Приймаченко, І. Яковлев та ін.

Сфера соціального захисту дітей як об'єкт публічного адміністрування, адміністративно-правового регулювання, існує в тому чи іншому вигляді в багатьох країнах світу, проте, правові системи різних держав мають свою специфіку. Як зазначають дослідники теорії держави і права, правові системи формуються «у певний історичний час, у конкретному регіоні, характеризуються національними особливостями», правова система виступає «відображенням соціально-економічної, політичної, культурної своєрідності суспільства» [1]. Тобто, міжнародний досвід адміністративно-правового регулювання публічного адміністрування соціального захисту дітей є різно-

манітним. На нашу думку, доцільно в рамках дослідження охопити країни з романо-германської та англо-американської правових систем, а саме – досвід Німеччини та США.

У Федеративній Республіці Німеччина адміністративно-правове регулювання різних сфер суспільних відносин здійснюється на основі Конституції та актів вищих представницьких органів (бундестагу та бундесрату), з наявною нормотворчістю органів публічної адміністрації [2, с.757]. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту дітей не є виключенням, суб'єктами публічного адміністрування у відповідній сфері вважають носіїв публічної влади. «Дитину» як суб'єкт в контексті здійснення публічного адміністрування щодо соціального захисту визначають як особу, що не досягла 18 років, водночас, заходи щодо соціального захисту можуть бути продовжені і до 27 років за певних умов (період професійного навчання, реєстрації в органі зайнятості в якості шукача роботи, стану здоров'я та ін.) [3, с.25]. У досліджуваній сфері виконавчі органи влади є основними суб'єктами публічного адміністрування, також повноваженнями наділені такі суб'єкти, як Федеральний президент, Федеральний уряд [4, с.92], державні установи федерації та земель, інші публічні фонди, корпорації, самостійні майнові організації [2, с.756]. «Профільними» органами публічного адміністрування у сфері соціального захисту дітей можна вважати Федеральне міністерство у справах сім'ї, літніх громадян, жінок і молоді (Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend), Управління у справах молоді (Das Jugendamt), представництва управління на місцях, також, є незалежні асоціації соціального

забезпечення молоді (наприклад, Caritas, der Paritätische Wohlfahrtsverband, Deutscher Bundesjugendring та ін.), Робоча група з питань захисту дітей та молоді (AGJ), загальнонаціональна асоціація державних і незалежних служб захисту молоді. [5, с.9]. Також, у Бундестазі створено Дитячу комісію, яка представляє інтереси дітей та молоді в парламенті та поза парламентом [6]. Місцевий рівень адміністрування забезпечується діяльністю «крейсів» («райони»), що складаються з численних громад, котрі мають окружні управління. В свою чергу, такі управління виконують функціонал і органів самоврядування і органів державного управління нижчого рівня [7, с.20-21]. Дослідники наголошують, що публічне адміністрування в Німеччині багато в чому будується на засадах доповнення та співпраці між державними органами та органами місцевого самоврядування, де державні органи реалізують «право нагляду» і «право надавати розпорядження» [7, с.20].

Питання належного управління, приведення до стандартів, забезпечення стійкості системи адміністрування соціальним захистом дітей є об'єктом уваги як органів публічного адміністрування, так і науковців в Німеччині. Варто наголосити, що в Німеччині окремого законодавчого акту щодо здійснення публічного адміністрування саме соціальним захистом дітей не передбачено, є комплекс законодавства, що врегулює відповідну сферу. Низка законодавчих актів в сукупності визначають правові основи публічного адміністрування у сфері соціального захисту дітей: Конвенція ООН про права дитини, Основний Закон Федеративної Республіки Німеччини, Цивільний кодекс, Соціальний кодекс, Закон ФРН «Про захист молоді», Закон ФРН «Про співпрацю та інформацію у сфері захисту дітей», Закон ФРН «Про адміністративне судочинство», Закон ФРН «Про адміністративні процедури» Так, серед соціального захисту населення виокремлені окремі види заходів щодо соціального захисту сімей: допомога на дітей або батькам на дітей (anspruch auf Familienleistungen) та окремі аспекти регулювання щодо захисту материнства або батьківства (anspruch auf Leistungen bei Mutterschaft oder Vaterschaft) [3, с.3]. Також, з текстів нормативних актів можна зазначити про наявність певних статусів для дітей, наявність яких зумовлює відповідні заходи соціального захисту, що здійснюють уповноважені органи (наприклад, визнання дитини такою, що перебуває в небезпеці або благополуччя якої під загрозою) [8]. Діяльність у сфері публічного адміністрування виражається у виданні нормативно-правових актів, адміністративних актів, укладенні адміністративних договорів [9]. Варто наголосити, що Закон ФРН «Про адміністративні процедури» у параграфах 72-78 унормовує такий інструмент як «план» та регламентує порядок його затвердження, оприлюднення, оскарження, наслідків тощо договорів [9], проте у вітчизняному законодавчому акті, що врегулює адміністративні процедури, нормативне закріплення такого інструменту відсутнє. Для сприяння моніторингу та удосконаленню державної політики щодо соціального захисту в цілому, в тому числі і щодо дітей, Німеччина приєднана до MISSOC (система спільного інформування ЄС про соціальний захист), ця система покликана узагальнювати інформацію про системи соціального захисту у всіх країнах-членах ЄС та деяких інших країнах [10].

Наступною моделлю, котра варта уваги, є адміністративно-правове регулювання соціального захисту дітей в Сполучених Штатах Америки. Публічне адміністрування, основні засади соціального захисту ґрунтуються на Конституції США [11]. Адміністративні органи в США вважають умовним продовженням законодавчої гілки влади, такі органи виконують акти законодавчого або квазізаконодавчого характеру [12, с. 402]. Дослідники наголошують, що при зіставленні вітчизняної моделі публічного

адміністрування України та моделі публічного адміністрування США є відмінності, котрі полягають в тому, що правові основи вітчизняної моделі пов'язані із уніфікацією законодавства, тоді як в США відбувається взаємодія із уніфікацією судових рішень та створенням судових прецедентів [12, с. 403]. У зв'язку з територіальним устроєм ще однією особливістю організації діяльності публічної адміністрації у США можна вважати наявність адміністрування на рівні федеральному, рівні штатів та на місцевому рівні. Серед нормативних основ публічного адміністрування у сфері соціального захисту дітей окрім Конституції США можна назвати наступні і виділити умовно серед них 3 групи: законодавство щодо захисту дітей, законодавство щодо публічного адміністрування та судові прецеденти. Крім того, правові основи можна класифікувати і за критерієм рівня розповсюдження – федеральні закони та прецеденти, законодавство штатів. Варто наголосити, що федеральне законодавство покликано врегулювати найважливіші елементи соціального захисту дітей, котрі мають застосовуватись однаково на рівні усіх штатів [13, с.25]. Серед федеральних законів США, що регламентують соціальний захист дітей, повноваження відповідних органів щодо здійснення захисту, варто виділити: Закон про запобігання та протидію жорстокому поводженню з дітьми (The Child Abuse Prevention and Treatment Act); Закон про добробут дітей індіанців 1978 року (The Indian Child Welfare Act of 1978); Закон про мультиетнічне розміщення (The Multiethnic Placement Act); Закон про усиновлення та безпеку сімей (The Adoption and Safe Families Act); Закон про реабілітацію (стаття 504) (Section 504 of the Rehabilitation Act of 1973); Закон про американців з обмеженими можливостями 1990 року (II Розділ) (The Americans with Disabilities Act of 1990); Закон про соціальний захист (The Social Security Act). На рівні штатів також існує законодавство, котре регламентує діяльність уповноважених суб'єктів щодо соціального захисту дітей. Варто згадати Об'єднану юридичну комісію як некомерційну американську некорпоративну асоціацію, котра займається уніфікацією законодавства штатів для «внесення ясності і стабільності у критичні сфери, де однаковість є бажаною та практичною». Серед прийнятих актів – Уніфікований закон про юрисдикцію та правозастосування щодо опіки над дітьми, Уніфікований міжштатний закон про підтримку сімей, Уніфікований закон про передачі неповнолітнім [14]. Наприклад, в штаті Нью Джерсі в січні 2024 року було прийнято Закон, що розширив доступ до шкільного харчування для учнів [15]. В Каліфорнії варто згадати про Конституцію Каліфорнії [16], Кодекс соціального захисту та інституцій (California Welfare and Institutions Code) тощо. Серед законодавства, що регламентує діяльність органів публічного адміністрування, варто виділити наступні: Конституція США, Кодекс США 2022 року (2022 US Code), Конституції Штатів, Статути Штатів, профільні нормативні акти (в тому числі, вищезазначені, де також регламентуються окремі повноваження у відповідній сфері). Судові прецеденти, котрі виступають джерелом права, передусім відображені в рішеннях вищої судової інстанції країни (Верховного Суду США). Конституцією США регламентовано, що «судова влада Сполучених Штатів покладається на один верховний суд і в такі нижчі суди, які Конгрес може час від часу призначати та засновувати» [11].

Серед органів, що уповноважені здійснювати публічне адміністрування соціального захисту дітей в США варто зупинитись на наступних. До виконавчої гілки влади віднесено виконавчий офіс президента, федеральні виконавчі департаменти, незалежні агенції уряду Сполучених Штатів також класифікують як виконавчі агенції [17, с.32]. Захист дітей від усіх факторів ризику в США покладено на державні служби захисту дітей (Child Protective Services), які підпорядковані Департаменту соціаль-

них служб (Department of Social Services) [18]. Органи публічного адміністрування, які відповідають за захист дітей, їх інтересів і добробуту також є на рівні штатів, так, наприклад, у Нью Джерсі головою виконавчої влади є губернатор [19], функціонує на рівні штату відповідний Департамент у справах дітей та сімей (The New Jersey Department of Children and Families), котрий має в структурі Child Protection and Permanency – це агентство штату Нью-Джерсі, яке займається захистом дітей і добробутом дітей, котре має місцеві офіси і може укласти контракти з громадськими організаціями по всьому штату для надання послуг дітям і сім'ям [20]. Також, уряд штату має і інші департаменти, котрі можуть здійснювати діяльність у сфері соціального захисту дітей (Департамент освіти (Department of Education), Департамент соціальних служб (Department of Human Services) та ін.). Важливим елементом суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері соціального захисту дітей в Нью Джерсі є участь громадських рад або цільових груп (Public Boards/Task Force) [20] – це такі робочі групи, котрі утворюються з різних питань і впливають на публічне адміністрування шляхом надання аналітичних відомостей, пропозицій щодо вдосконалення чинних систем та програм. В Статуті Флориди 2023 року Розділ IV присвячено виконавчій владі, де функціонують різні департаменти, в тому числі, Департамент у справах дітей та сімей, котрий має територіальні офіси [21]. В різних штатах назва агентств, що відповідають за адміністрування соціального захисту дітей, сім'ї, батьківства можуть відрізнятися (Children, youth, and family; Department of children and families; Children and Youth Services (тільки в Пенсильванії)). Наприклад, в штаті Каліфорнія є Департамент соціального обслуговування (The California Department of Social Services), котрий має відділ обслуговування дітей та сім'ї (Children and Family Services Division) [22]. Варто наголосити, що в США серед суб'єктів важливе місце у сфері соціального захисту дітей посідає поліція. У вітчизняній моделі Національна поліція України також входить в систему суб'єктів публічного адміністрування соціального захисту дітей, водночас в США відповідний суб'єкт виступає одним із ініціаторів спеціальних соціальних програм, спрямованих на соціальний захист дітей, розробляє їх, впроваджує та підтримує функціонування [23, с. 82]. Тобто такий суб'єкт є більш залученим до адміністрування відповідної сфери з використанням спеціальних інструментів, в порівнянні з вітчизняною моделлю. Співпраця також проявляється в тому, що агентство (відділ) захисту дітей Департаменту у справах дітей та сімей штату Нью-Джерсі (Child Protection and Permanency), яке займається захистом дітей і добробутом дітей, може укласти контракти з громадськими організаціями по всьому штату для надання послуг дітям і сім'ям, також Департамент у справах дітей і сімей штату Нью-Джерсі проводить оцінювання, щоб визначити сильні сторони та співпрацює з провідними вченими з питань добробуту дітей із Дослідницького відділу добробуту та благополуччя дітей та Інституту сімей Школи соціальної роботи Університету Рутгерса, щоб підтримати процес оцінки потреб [20]. Уповноважені органи застосовують різний інструментарій для здійснення соціального захисту дітей, так, наприклад є встановлення «порогу бідності» (аналог вітчизняного «життєвого мінімуму»), його переглядають кожен рік і він є основою системи підтримки сімей з дітьми, в систему підтримки включаються податкові кредити на зароблений дохід, субсидії на догляд за дитиною, допомогу на додаткове харчування та ін. [24, с.6]. Кожен штат може мати власну

нормативну основу для регламентації діяльності уповноважених суб'єктів щодо соціального захисту, наприклад, в штаті Нью Джерсі існує соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, розмір якої залежить від кількості членів сім'ї, максимальний розмір становить 162 долари США на одну особу, а для призначення необхідно відповідати певним критеріям, зокрема, перебувати на обліку у Центрі сприяння працевлаштуванню штату Нью Джерсі як особа, яка шукає роботу, виконувати свої зобов'язання зі сплати аліментів тощо [25]. В штаті Каліфорнія серед програм, що реалізуються Департаментом соціальних служб є грошові програми, програми, що покращують бюджет на харчування, допомоги біженцям, є програми для неповнолітніх, які не мають батьків у Сполучених Штатах (США) (щодо забезпечення культурного та мовно прийнятного добробуту дітей, послуги прийомної сім'ї, послуги самотійного життя для неповнолітніх тощо) [22]. У Каліфорнії програми соціального захисту дітей здійснюються окремо в округах, при цьому, організація та здійснення програм захисту дітей базується на місцевих потребах з дотриманням законодавства штату та федерального законодавства. Департамент соціальних служб Каліфорнії та відділ обслуговування дітей та сім'ї, відповідає за розробку та нагляд за програмами і послугами, забезпечуючи загальнодержавну систему [22].

Таким чином, публічне адміністрування у сфері соціального захисту дітей в Німеччині та США має як схожі елементи, так і ті, що відрізняються від вітчизняної моделі. Серед характерних особливостей моделі адміністративно-правового регулювання соціального захисту дітей в Німеччині можна виокремити: розподіл повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування з наявними елементами ефективної співпраці між ними; єдність системи соціального захисту з відведенням окремої уваги щодо аспектів соціального захисту дітей (наявність систематизованих, взаємоузгоджених нормативно-правових актів); наявність комплексних програм, що націлені на соціальний захист та заходи щодо «виведення» особи з «ризикованого стану» (програми моніторингу та виявлення дітей «у вразливому становищі», програми навчання, особистісного розвитку тощо). Для вітчизняної моделі такі особливості можуть слугувати позитивним досвідом, котрий варто адаптувати з урахуванням динаміки розвитку українського суспільства, адміністративно-територіального устрою нашої країни. В свою чергу, адміністративно-правове регулювання соціального захисту дітей в США обумовлюється конституційним статусом США, федеральним устроєм, у зв'язку з чим, правове регулювання існує на федеральному та місцевому рівнях (рівні штатів або округів). Також, з огляду на правову систему, джерелом адміністративно-правового регулювання є судові прецеденти. Серед особливостей моделі публічного адміністрування соціального захисту дітей можна зазначити про наявність «профільних» органів у цій сфері (Департаменти соціального обслуговування, Департаменти у справах дітей та сімей та ін.), а також тих органів, що наділені окремими повноваженнями (губернатор, органи поліції, інші департаменти штатів). Окремої уваги потребує наявність співробітництва з різними недержавними організаціями, що мають на меті підтримку та допомогу дітям та сім'ям з дітьми, у вітчизняній моделі елементи співробітництва та делегування набули особливого значення в контексті правового режиму воєнного стану, тому досвід США у цьому напрямку може стати корисним для адміністративно-правового регулювання відповідної сфери в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зайчук О. В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 688 с. URL: https://www.ebk.net.ua/Book/law/zauchuk_tdp/part3/1703.html
2. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
3. Ihre Rechte der sozialen Sicherheit in Deutschland: leitfaden wurden. Europäische Union, 2013. 39 с. URL: https://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Germany_de.pdf
4. Тихонова Д.С. Публічне адміністрування в Німеччині як новий досвід для України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 291–293.
5. Regelungen zum Kinderschutz in Deutschlan. 2024. 14 с. URL: <https://www.bundestag.de/resource/blob/1015168/926105215102e82b0a30a0dd07e60cf1/WD-8-044-24-pdf.pdf>
6. Die Kommission zur Wahrnehmung der Belange der Kinder. URL: https://www.bundestag.de/ausschuesse/a13_familie/kiko/basisinformationen-878960
7. Берлач Н.А., Кобець М.П. Особливості публічного адміністрування Німеччини: досвід для України. *Наука і правоохорона*. Київ, 2018. №4(42). С.17-25.
8. Gesetz zur Kooperation und Information im Kinderschutz : Bundesgesetz vom 22 Dezember 2011 (BGBl. I S. 2975). Zuletzt geändert durch Art. 2 des Gesetzes vom 3. Juni 2021 (BGBl. I S. 1444). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/kkg/BjNR297510011.html>
9. Verwaltungsverfahrens gesetz : Bundesgesetz vom 25. Mai 1976 (BGBl. I S. 1253). Zuletzt geändert durch Art. 1 G vom 4. Dezember 2023 (BGBl. I Nr. 344 vom 8. Dezember 2023). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/vwvfg/>
10. Ein System der EU zur gegenseitigen Information über den sozialen Schutz (MISSOC). URL : <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=de&catId=815>
11. The Constitution of the United States: the constitution of September 17, 1787. URL : <https://law.justia.com/constitution/us/>
12. Христинченко Н.П., Бородін І.Л. Публічна адміністрація у правових системах романо-германської та англосаксонської правових сімей: порівняльний аналіз на прикладі України та США. *Право та державне управління*. Запоріжжя, 2023. № 2. С. 399-404.
13. Ригіна О. Деякі питання дослідження джерельної бази захисту прав дітей у США. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. Львів, 2022. Вип.2 С. 24-31. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2022.75.024>.
14. Uniform Law Commission: official website. URL: <https://www.uniformlaws.org/home>
15. An act concerning school meals programs and expanded student : New Jersey Act of January 4, 2024. URL : https://pub.njleg.state.nj.us/Bills/2022/A6000/5684_R1.PDF
16. California Constitution : the constitution of May 7, 1879. URL : <https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codesTOCSelected.xhtml?tocCode=CONS&tocTitle=+California+Constitution+-+CONS>
17. The United States Government Manual : handbook. URL : <https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVMAN-2017-08-02/pdf/GOVMAN-2017-08-02.pdf>
18. Child Protective Services : official website. URL : <https://childcare.gov/consumer-education/child-protective-services>
19. Official Site of The State of New Jersey. URL : <https://nj.gov/nj/gov/understand/>
20. Child Protection and Permanency Agency of the New Jersey Department of Children and Families : official website. URL: <https://www.nj.gov/dcf/about/divisions/dcpp/>
21. Florida Statutes : the statutes of 2024. URL: <http://www.leg.state.fl.us/statutes/>
22. The California Department of Social Services: official website. URL : <https://www.cdss.ca.gov/>
23. Могілевська Л. Г. Досвід США щодо забезпечення прав і свобод дитини в діяльності поліції та можливості його використання в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2022. С. 81–83.
24. Ширмер Януш. Соціальна допомога в США. URL: https://case-ukraine.com.ua/content/uploads/2010/12/SA_In_USA_UKR.pdf
25. Department of Human Services of The State of New Jersey: official website. URL: <https://www.nj.gov/humanservices/index.shtml>